

С. 169–172. 8. Семюельсон П.А., Нордгауз В.Д. Мікроекономіка: підруч.; пер. з англ. / П.А. Семюельсон, В.Д. Нордгауз. – К.: Основи, 1998. – 676 с. 9. Татар М. Деякі підходи до визначення чинників, які впливають на формування валютного курсу / М. Татар // Економіст. – 2011. – № 7. – С. 48–53. 10. Шевчук В.О. “Слабка” гривня як чинник спаду промислового виробництва і погіршення торговельного балансу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // tev. Iac.Iviv.ua](http://tev.ias.lviv.ua). 11. Шкарпова Е. Рост долларизации не влияет на сбережения украинцев, но лишь до тех пор, пока гривня остается стабильной. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [www.investfunds.com.ua /news/6773/](http://www.investfunds.com.ua/news/6773/). 12. Шляхи вирішення проблеми доларизації української економіки в умовах розширення присутності іноземних банків // Аналітичні матеріали Національного інституту стратегічних досліджень. – К.: НІСД, 2007. 13. Шморгай Н. М. Доларизація економіки України: причини, наслідки і шляхи подолання. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com/-2011>.

УДК 338

О.Ю. Григор'єв, В.В. Бояр, І.В. Малахова
Національний університет “Львівська політехніка”

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА УКРАЇНА

© Григор'єв О.Ю., Бояр В.В., Малахова І.В., 2013

На глобальній економічній арені роль окремих суб'єктів господарювання здобувають не окремі підприємства, а держави та їх об'єднання. Отже, характер конкуренції, механізми ринкового регулювання, оцінка економічних результатів тощо зазнають істотних змін. Сучасна глобальна економічна система характеризується необхідністю у постійному зростанні продуктивності в умовах обмеженості наявних ресурсів. Це завдання виконується, як правило, через розроблення, комерціалізацію та впровадження інновацій. Однак концентрація інтелектуального капіталу та інформаційних ресурсів у невеликій групі постіндустріальних країн призводить до асиметрій в інноваційній сфері, а згодом – до розривів у соціально-економічному та загальноцивілізаційному розвитку.

Ключові слова: глобальна економіка, держава, ринкове регулювання, Україна, економічна система, світовий розвиток, сталий розвиток, корпорація, інвестиції, кредитування, Україна.

O.Yu. Grygorjev, V. Bojar, I.V. Malakhova
Lviv Politechnic National University

GLOBAL ECONOMY AND UKRAINE

© Grygorjev O.Yu., Bojar V.V., Malakhova I.V., 2013

On the global economic field, the roles of individual entities do not get some companies, and state or even the union. In this way, the nature of competition, the mechanisms of market regulation, economic evaluation results, etc. undergo significant changes. The current global economic system characterized by the need for continuous growth in productivity with limited resources. This problem is solved, typically through the development, commercialization and innovation. However, the concentration of intellectual capital and information resources in a small group of post-industrial countries leads to asymmetries in the innovation field, and later – to the gaps in socio-economic and general development of civilization.

Key words: global economy, the state, market regulation, Ukraine, economic system, world development, sustainable development, corporation, investment, lending, Ukraine.

Постановка проблеми. Глобальна економіка – це сукупність національних господарств, пов'язаних один з одним системою міжнародного поділу праці (МПП), економічними і

політичними відносинами [2]. Універсальний зв'язок між національними господарствами здійснюють міжнародні економічні відносини.

На сучасному світовому просторі чітко можна розділити країни на розвинені і на ті, що розвиваються. Враховуючи те, що бачення і аспекти для розвитку цих двох типів країн є різними, потрібно визначити чіткі відокремлені напрямки розвитку для досягнення спільної мети, а саме – якнайповнішого задоволення суспільних потреб.

Україна належить до світового господарства та відіграє роль постачальника ресурсів. Проте позиціонування себе у цій ролі є неперспективним аспектом для нашої держави та потребує чіткого усвідомлення й розподілення напрямку розвитку. Україна належить до країн, які надзвичайно багаті на природні ресурси. Все що потрібно – це ефективне їх використання. Для цього необхідне дослідження, розроблення, впровадження та удосконалення в процесі роботи високорентабельних проектів економічного розвитку, які сприятимуть зменшенню видатків, збільшенню доходів, формуванню та розподіленню прибутків.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення тенденцій глобального розвитку у контексті економічного зростання певних країн стає дедалі актуальнішим серед учених та науковців. Було проведено багато наукових досліджень, а також написано багато наукових робіт. У процесі виконання роботи були опрацьовані аналітичні дані та висновки і напрацювання експертів таких, як к.е.н. Галан Н.І., М. Косолапов та ін.

О. І. Олексюк у статті “Глобальні тенденції економічних процесів” дослідив теоретичні проблеми та емпіричні тенденції змін глобальних економічних процесів та формування економічних результатів діяльності національних економік з позицій результативності, а також роль окремих суб'єктів господарювання на глобальній економічній арені, які здобувають не окремі підприємства, а держави чи навіть їх об'єднання.

Формулювання цілі статті. Мета роботи – дослідити світове господарство і елементи, які впливають на загальносуспільний розвиток, та висвітлити можливі шляхи врегулювання сталого та рівномірного розвитку світової економіки як однієї великої системи. Стосовно стимулювання економічного розвитку України у цій роботі висвітлено шляхи стимулювання та пришвидшення темпів економічного зростання за рахунок організації щорічних конференцій для зустрічі потенційних інвесторів та розробників інноваційних проектів, а також створення державного фонду для інвестування найперспективніших проектів.

Виклад основного матеріалу. Світову економіку можна визначити як економічну систему, що самовідтворюється на рівні продуктивних сил, виробничих відносин і визначених аспектів відносин тією мірою, в якій входні у нього національні господарства мають визначену сумісність на кожному із трьох названих рівнів [2]. У цьому визначенні висвітлюються основні складові частини господарства, включаючи матеріальну базу, реалізацію різних форм власності, визначений порядок функціонування відтворювальних процесів.

Основою виникнення та існування системи виступає її цілісність, що припускає економічну взаємодію усіх складових частин системи на доволі стійкому рівні, що забезпечує регулярну циркуляцію відтвореного продукту у глобальному масштабі, постійну діяльність, життєздатність системи, її саморегуляцію та розвиток. Така єдність світового господарства, циркуляція відтвореного продукту забезпечуються національними і міжнародними ринками з властивими їм товарно-грошовими відносинами і множинністю цін.

Для початку необхідно чітко усвідомити, що означає розвиток суспільства. Розвиток у суспільному відношенні економік – це якнайповніше задоволення потреб за мінімальних затрат її учасників.

Російський дослідник М. Косолапов дотримується точки зору, що “світовий розвиток” утворюють деякі складні процеси взаємодоповнення, взаємозумовлення внутрішнього розвитку країн і народів, еволюції та розвитку систем зв'язку і відносин між ними [3, с. 112].

Закономірно, що для повнішого розуміння змісту поняття “світовий розвиток” виникає необхідність осмислення поняття “розвиток”: його суті, спрямованості та співвідношення з певними видами змін.

Однією із основних передумов стабільного розвитку суспільства є забезпечення сталого розвитку.

Сталий розвиток — загальна концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу у безпечному і здоровому довкіллі [4].

Системний підхід розвитку суспільства полягає у розвитку економічних систем, які створюють умови для найефективнішого використання людських, фінансових та матеріальних ресурсів.

З точки зору економічного підходу, будь-яка система створена для задоволення потреб її учасників. Та система, яка має частину учасників, які залишаються незадоволеними після участі в ній, будуть прагнути її зіпсувати або ж повністю знищити. Що більша кількість незадоволених учасників у співвідношенні до задоволених та рівня їх задоволеності, то коротше “життя” самої системи.

Сутність держави як сукупностей систем полягає у тому, що держава – єдина регульовальна основна система, яка регулює відносини підсистем, що знаходяться під її впливом. Державна система – це державний апарат та система законів та норм, які регулюють відносини. Підсистеми це будь-які організації, які функціонують у ній.

На світовому рівні цей комплекс функціонуючих систем об’єднується задля ефективнішого взаєморозвитку. Для того, щоб уникнути коливань, необхідно створити чіткий розподіл функціональних обов’язків між державами задля світової організованої системи, яка дасть змогу якнайповніше задовольняти суспільні потреби за найменших затрат її учасників.

Рівновага – це здатність системи за відсутності зовнішніх впливів зберігати свою поведінку як завгодно довго [6].

У співвідношенні проблемних моментів, які створюють коливання світової економіки, держави з різним розвитком істотно відрізняються. Тому варто розподілити їх на дві основні складові: розвинені держави та держави, що розвиваються.

Пропонуємо розглянути у неоеерізі дві різні сукупності систем, які умовно розділені на розвинені і ті, що розвиваються

Розвинені держави.

Група країн цього типу налічує близько двох десятків держав, у них проживає 15 % від населення планети, але вони дають майже 3/5 промислової продукції світового господарства, в тому числі 2/3 продукції машинобудування. Ці країни мають величезні фінансові ресурси і на їх частку припадає 9/10 іноземних інвестицій, тобто довгострокових вкладень капіталу безпосередньо у підприємства промисловості, сільського господарства, торгівлі та інших галузей господарства зарубіжних країн. Саме економічно розвинені країни є членами Організації економічного співтовариства і розвитку (ОЕСР) і так званого Паризького клубу, що контролює світовий фінансовий ринок. Основна закономірність цих країн – наявність високорозвиненого господарства, в якому поєднується діяльність держави і потужних угруповань національного та транснаціонального капіталу. Особливо помітне місце серед них посідають головні країни, або так звана “велика сімка”. Це США, Японія, ФРН, Франція, Великобританія, Італія та Канада. На них припадає майже половина ВВП та виробництва промислової продукції світу, більша частина оборотів світової зовнішньої торгівлі. Для них характерні такі ознаки: фактична більшість – це постіндустріальні або індустріальні країни; їх великі корпорації контролюють прямо або опосередковано основну частку продуктивних сил світового господарства; правлячі кола та капітал цих країн тримають у своїх руках реальні засоби контролю над світовими політичними та економічними процесами [7].

Корпорація – це підприємство, діяльність якого ґрунтується на використанні акціонерного капіталу, тобто капіталу вкладників, за який вони придбали цінні папери – акції цього підприємства. З точки зору системного підходу – це сукупність взаємопов’язаних, взаємодопов’

нюючих систем, які складаються із великої частини учасників, котрі задовольняють свої потреби через задоволення потреб інших людей. Основною метою діяльності цієї системи є самозбагачення. Проте багато в чому ефективне функціонування диктують ринкові умови і конкурентне середовище (за винятком монополій, які повинні чітко регулюватися з боку держави). Незважаючи на те, що ці сукупності систем самозбагачуються, вони забезпечують суспільство необхідними продуктами за цінами, прийнятними для ринку [4, с. 45].

Корпорації, сфера діяльності яких – увесь світовий ринок, називають транснаціональними. Сукупність цих систем становлять основну частину світового господарства, які здійснюють вплив на усі галузі світового господарства. Ефективне функціонування залежить від середовища існування і зовнішніх впливів. Транснаціональні корпорації можуть також нести загрозу порівняно невеликим країнам. Це пов'язано з тим, що бюджет транснаціональної корпорації може перевищувати бюджет цілої такої країни.

Тепер розглянемо іншу групу країн. Це країни, що розвиваються.

Для держав, що розвиваються, характерним напрямком повинно бути визначення пріоритетних галузей розвитку, які б забезпечили стабільну зайнятість і взаємодоповнюваність систем. Одним із пріоритетних напрямків повинно стати забезпечення найнеобхіднішими товарами та енергетична незалежність, створення ефективних систем, що самовідтворюються. Ці системи мають забезпечувати суспільство товарами першої необхідності за мінімальних затрат суспільства. При забезпеченні енергетичної незалежності член суспільства, який в ньому працює, буде зацікавлений у його удосконаленні і самозбагаченні.

Для пришвидшення самовдосконалення системи потрібний сприятливий фінансовий клімат, який у порівняно відокремленій валютній системі повинен забезпечувати банк, який має право емітувати фінансові інструменти. Ця система повинна працювати за принципом “інвестування від імені народу”. Тобто фінансовий механізм повинен забезпечуватись або безвідсотковими кредитами, або на безвідплатній основі фінансування високорентабельних проектів, які забезпечать суспільство ефективнішими механізмами взаємодії.

Для ефективного прискорення розвитку України потрібно створювати так звані фонди економічного розвитку. Цей фонд повинен працювати за принципом “інвестування від імені народу”. Кошти, які використовуються цим фондом, повинні надаватися на реалізацію різноманітних проектів. Щороку цей фонд повинен отримувати та використовувати обмежену кількість грошових ресурсів для надання їх особам, які розробили проект реалізації. Відповідно потрібно проводити конкурс (тендер), конференцію, назва суті не міняє для розподілення коштів фонду. Він повинен організовуватись щорічно, за принципом проведення відкритого конкурсу. Залежно від масштабів, він може проводитись до трьох днів. Відповідно упродовж цього часу проводитиметься активне обговорення та оцінювання проектів. У кінці конкурсу визначатимуться переможці та розподілення коштів на фінансування проектів. Цей захід можна назвати “Ярмарок державних інвестицій”. Подібні заходи проводяться на світовому рівні у різних країнах. Востаннє подібний захід проводився у Києві і називався “День інвестора Центральної та Східної Європи. Інтернет-технології та інновації”. На цьому заході відбувалося представлення інноваційних проектів у сфері інтернет-технологій, а також запрошувалися потенційні інвестори з різних країн. Основною відмінністю цього проекту повинно стати те, що, крім запрошення інвесторів, фінансування найперспективніших проектів можна отримати і за рахунок державного фонду. Ті проекти, які привернули увагу інвесторів, можуть також бути профінансовані за їхній рахунок. Основною причиною необхідності проведення заходів такого типу є те, що завданням держави повинна стати реалізація потенціалу вітчизняних розробників для економічного зростання усього суспільства.

“Ми їмо їжу, яку вирощують інші люди. Ми носимо одяг, який пошили інші люди. Ми говоримо на мовах, які були придумані іншими людьми. Думаю, прийшов час і нам стати корисними людству”. Стив Джобс.

Відповідно для ефективної реалізації проектів фінансування повинно здійснюватись за такими напрямками:

1. Надання безвідсоткових кредитів тим напрямкам діяльності, які визначені державою (плюс витрати на страхування неповернення).
2. Надання пільгових кредитів (7 % річних плюс витрати на страхування).
3. Надання звичайних кредитів на розвиток (12 % річних плюс витрати на страхування).

Із використанням цього механізму можна розвивати необхідні галузі, а також сприяти і стимулювати розвиток суспільства загалом. Необхідною умовою ефективного використання коштів повинен стати наявний повний доступ до інформації про проведення конкурсу, а також розмір фінансування проектів, пріоритетні напрямки фінансування, розмір фонду, ефективність реалізації та оцінка реалізованих проектів тощо.

Тобто під час формування фонду можна визначити перспективні напрямки його використання і це фінансування повинно проводитись у тих галузях, які є найефективнішими з погляду державного розвитку України. Можна навести приклад: Під час проведення конкурсу у 2011 р. у фонд стимулювання економічного розвитку було виділено 1 млн. грн. Переможцями, які отримали фінансування, стала група, яка презентувала проект розроблення та розміщення платних терміналів, що представляють вичерпну інформацію про ваше місцерозташування та про найближчі необхідні місця (готелі, хостели, заклади громадського харчування, ресторани, транспортування, інформацію про туристичні тури, подорожі, туристичні агенції) та привабливі для туристів (пам'ятки культури, музеї, виставки тощо). Вартість одного такого терміналу становить близько 50 тис. грн, їх потрібно розмістити у туристично-привабливих місцях. За сприяння Львівської міської влади термінали встановлені у Львові і працюють на безоплатній основі. Однією із вирішальних причин вибору саме цього проекту, стала необхідність підготовки міст до "Євро 2012", а це був напрямок державного розвитку на той момент. Підсумок: інноваційний проект знайшов інвестора, якому ця розробка потрібна, а розробник отримав фінансування для подальшого розвитку та удосконалення власного проекту.

Стосовно ефективності використання цього фонду, то можна сказати, що завдяки проведенню відкритого конкурсу та обов'язкового представлення технічних та економічних характеристик проекту, можна порівняти та вибрати найперспективніший проект. Розробник цього проекту особисто буде зацікавленим у його ефективній реалізації, адже йому потрібно повернути кошти, витрачені на його реалізацію.

Під час формування інвестиційного фонду держави можна визначити, в яких сферах державного розвитку було б найкраще використати ці кошти, а також врахувати галузі, які можуть найефективніше розвиватися на території України. Цей фонд у перспективі буде самозабезпечувальним через те, що кошти після реалізації проекту будуть повернені і зможуть знову використовуватись для реалізації нових проектів.

Немає жодних безризикових проектів, тому потрібно проводити страхування вкладених коштів за рахунок осіб, які отримали фінансування на реалізацію виконання проектів. Страхування може проводитись за рахунок створення відокремленого фонду у структурі фінансування, а оцінку ризикованості проводити статистичними даними, отриманими у ході діяльності фонду.

Для відновлення рівноваги потрібен чіткий розподіл між країнами господарюючих відносин стосовно тієї галузі, яка може якнайкраще розвиватися на тій чи іншій території, проте вплинути на це значною мірою для того, щоб створити відповідне співвідношення доходів, яке задовольнятиме обидві сторони, доволі важко. Це зумовлено тим, що кожна із взаємодіючих систем прагне лише самозбагачення, а не суспільного розвитку.

Висновки. Україна як країна, що розвивається, повинна стимулювати економічний розвиток саме тих галузей, які можуть якнайкраще розвиватись і які мають найбільший вплив на суспільний розвиток загалом. Для ефективного використання коштів та стимулювання розвитку та інтенсивного обговорення інноваційних проектів потрібно проводити щорічні зустрічі розробників проектів та потенційних інвесторів, а основним інвестором повинен стати фонд сприяння розвитку, який потребує коштів лише під час започаткування та за збільшення обсягів фінансування.

Закордонні інвестиції це є добре, але не потрібно забувати про те, що кошти вкладаються для того, щоб потім отримати дохід. Нам все доведеться платити і в рази більше, якщо не вкладатимемо кошти самі.

1. Галан Н.І. Інноваційна динаміка глобальної економіки / Н.І. Галан: зб. наук. пр. "Економічний простір". – 2008. – №9. 2. Світова економіка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Світова_економіка. 3. Теорія міжнародних відносин: навч. посіб. – 2-ге вид. доп. та випр. – Львів: "Новий Світ – 2000", 2005. 4. Сталий розвиток. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Сталий_розвиток. 5. Кириченко О.А. Деякі аспекти злиття та поглинання компаній у світлі побудови нової інтеграційної системи економіки / О.А. Кириченко, Е.В. Ваганова // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №2(92). 6. Система. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Система>. 7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elise.com.ua/ru/content/46-ekonomiko-geografichna-harakteristika-krayin-svitu>.

УДК 338.339

І.І. Мартинюк, С.Б.Романишин*

Львівський національний аграрний університет
*Національний університет "Львівська політехніка"

МІЖНАРОДНА АГРОПРОМИСЛОВА ІНТЕГРАЦІЯ

© Мартинюк І.І., Романишин С.Б., 2013

Проаналізовано теоретичні засади міжнародної агропромислової інтеграції та визначено її вплив на економічну ефективність у сучасному виробництві продуктів харчування. Показана роль економічної та агропромислової інтеграції України для досягнення продовольчої безпеки, зростання виробництва високоякісної агропромислової продукції та розширення ринків її збуту, а також захист економічних інтересів під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Розглянуто передумови розвитку міжнародних інтеграційних процесів, що реалізуються через послідовне правове закріплення п'яти етапів.

Ключові слова: міжнародна економічна інтеграція, агропромислова інтеграція, ефективність.

I.I. Martynyuk, *S.B. Romanyshyn

Lviv National Agrarian University

* Lviv Politechnic National University

INTERNATIONAL AGRICULTURAL INTEGRATION

© Martynyuk I.I., Romanyshyn S.B., 2013

This paper analyzes the theoretical foundations of international agro-industrial integration and determines its impact on economic efficiency in modern food production. The role of economic and agro-industrial integration of Ukraine is to achieve food security, increasing of the level of production of high quality agroproducts and expansion of its sales, and protection of economic interests in foreign trade activity. The paper presents the prerequisites of international integration processes that are implemented through consistent legal consolidation of the five stages.

Key words: international economic integration, agroindustrial integration efficiency.

Постановка проблеми. Інтеграція у перекладі з лат. мови означає взаємне переплетіння, об'єднання окремих частин в єдине ціле. Головним завданням агропромислової політики є досягнення продовольчої безпеки, зростання виробництва високоякісних продуктів харчування та